

STATENS JÄRNVÄGARS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utkom från trycket
den 15 juni 1962

Särtryck 330 Tm
Utgåva 3

Bbr

BANTEKNISKA FÖRESKRIFTER

Avd Tm. Tavlor och märken

Gäller fr o m den 1 juli 1962

Stockholm 1962
SJ TRYCKERI, SOLNA

Ändringstryck 1 (3 blad)
Gäller fr o m 1 juli 1962

Förteckning över ändringstryck

Ändringstrycket skall antecknas här nedan, sedan särtrycket kompletterats.

Ändringstryck							
nr	gäller fr o m den	infört		nr	gäller fr o m den	infört	
		den	av			den	av
1				6			
2				7			
3				8			
4				9			
5				10			

Tilldelningsnorm

Detta särtryck tilldelas:

styrelsens byråer och kontor,
 distriktskanslier,
 sektionsledningsexpeditioner,
 lokstationer,
 föreståndare för banmästar-
 avdelningar,
 föreståndare för underhålls-
 områden.

personliga exemplar
 banförmän,
 lagbasar och sträckvakter.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Art nr
I. Längdmätningstavlor	
A. Kilometertavla	1
B. 200-meterstavla	2
C. Stationstavla	3
II. Tavlor och märken för tågdriften	
A. Bansignaltavla	5
B. Uppehållsmärke	6
C. Orienteringsmärke	7
D. Hastighetstavla	8
E. Lystringsmärke	9
F. Skredvarningsmärke	10
G. Hinderpåle, hindermärke och spårspärr	11
H. Lutningsvisare	12
III. Kurvmarkering	
A. Radietavla och rampmärke	20
B. Rälsförhöjningsskylt	21
IV. Gränsmarkering	
A. Gränstavla och gränsstolpe	25
B. Gränsmärke	26
V. Förbuds- och varningsskyltar	
A. Skylt med förbud för allmänheten att beträda spårområde	30
B. Märkning av fasta föremål inom visst avstånd från spårmit	31
C. Varningsskylt vid lutande bangård	32
VI. Namnskyltar	
A. Stationsnamnskylt	35
B. Skylt för busshållplats	36
C. Tavla för landskapsgräns	37
D. Tavla vid större älv och vattendrag	38

Förklaring över förkortningar, som används i detta särtryck

fdnr = förrådsnummer

rök = räls överkant

sth = största tillåten hastighet

säo = Säkerhetsordning (särtryck 110)

säok = specialtryck 1 till säkerhetsordning (säokommentarer).

I. Längdmätningstavlor

A. Kilometertavla

- 1:** 1. Vid varje kilometer i linjens längdmätning sätts en tavla upp, som anger avståndet i kilometer från längdmätningens utgångspunkt.
2. Bilaga 1 visar tavlans utseende och placering.

B. 200-meterstavla

- 2:** 1. Mellan kilometertavlorna sätts tavlor upp, som markerar var tvåhundra meter.
2. Bilaga 2 visar tavlans utseende och placering.

C. Stationstavla

3: 1. På varje station, trafikplats, hållplats och lastplats sätts vid »stationens mitt» en tavla upp, som anger avståndet i meter från längdmätningens utgångspunkt. Tavlan placeras vid stationshusets vägg, vid plattformskant eller på särskild stolpe.

2. Bilaga 3 visar tavlans utseende.

3. Med »stationens mitt» förstås i allmänhet stationshusets (stationsstugans, hållplatsstugans, hållplatskurens) mitt. Om stationshuset inte finns, t ex vid lastplats eller vid håll- och lastplats, är »stationens mitt» lika med spårsystemets mitt, mätt mellan de båda yttersta växlarna. Där endast stickepar finns skall »stationens mitt» beräknas ligga i anslutningsväxelns tungspets.

4. Längdmätningens utgångspunkt och längdmätningstalet för »stationens mitt» i avståndstabellen fastställs av styrelsen och får inte ändras utan styrelsens medgivande. Det fastställda mittavståndet bör i allmänhet inte ändras enbart av den anledningen, att stationshuset förlänges eller spårsystemet utvidgas.

4. (Reservnummer)

II. Tavor och märken för tågdriften

A. Bansignaltavla

- 5:** 1. Bansignaltavla sätts upp enligt föreskrifterna i säo.
2. Bilaga 4 visar tavlans utförande och placering i förhållande till spårmitt.

B. Uppehållsmärke

- 6:** 1. Uppehållsmärke sätts upp enligt säo § 10, första stycket och moment 2.
2. Bilaga 5 visar märkets utseende och placering i förhållande till spårmitt.

C. Orienteringsmärke

- 7:** 1. Orienteringsmärke sätts upp enligt säo § 10, första stycket och moment 6.
2. Försignalavstånd beräknas enligt bilaga 6.
3. Bilaga 7 visar märkets utseende och placering i förhållande till spårmitt.

Försignal-
avstånd

D. Hastighetstavla

- 8:** 1. Hastighetstavla sätts upp enligt säo § 10:7.
2. Bilaga 8 visar tavlans utseende och placering i förhållande till spårmitt.
3. I kurva, som kräver nedsättning av hastigheten, placeras tavlorna vid övergångskurvornas yttre tangentpunkter.

E. Lystringsmärke

- 9:** 1. Triangelformigt lystringsmärke sätts upp enligt säo § 10, första stycket och moment 8.
Det skall användas framför korsning i plan med enskild ej allmänne-
ligen befaren väg, där trafiken eller siktförhållandena enligt bansektions-
föreståndarens bedömning kräver detta.

Triangel-
formigt
lystrings-
märke

Märket skall inte användas, om måttlig sikt finns. Måttlig sikt innebär, att den vägfarande — varhelst han befinner sig på vägen och närhelst han färdas under dygnet — ser ett tåg *senast* då:

han själv befinner sig på ett avstånd av 8 meter från närmaste rälssträng, varvid sträckan mäts längs vägen;

tåget nått en punkt, som ligger 4 meter från korsningen. A erhålls, om man fördubblar talet för största tåghastigheten i km/tim på platsen. Är största tåghastigheten 100 km/tim, skall vägtrafikanten alltså kunna se ett tåg *senast* när detta befinner sig 200 meter från korsningen. »*Se ett tåg*» tolkas så, att den vägfarande vid en ögonhöjd av 1—3,5 meter över vägbanan kan se den del av tåget, som når mer än 1,2 meter (vid smalspår 1,0 meter) över räls överkant.

Där sikten i en eller flera riktningar kan förbättras utan större kostnadsökning bör den ovan nämnda 8-metersträckan ökas upp till 12 m.

Utseende,
placering

2. Bilaga 9 visar tavlans utseende och placering i förhållande till spårmit.

3. Finns höjder eller skogspartier, som kan dämpa ljudet eller är det av andra orsaker lämpligt, får märket placeras närmare vägkorsningen än vad som föreskrivs i säok.

4. Triangelformigt lystringsmärke skall även användas framför bro, tunnel, snögalleri, kurva i djup skärning, tillfällig vinterväg e d där bansektionsföreståndaren anser detta behövt. Märket skall sättas upp på ett avstånd framför tunneln, snögalleriet etc, som (enligt undersökning) i varje särskilt fall är mest lämpligt.

5. Där signalen »tåg kommer» skall ges endast under tiden 6.00—22.00, sätts en rektangelformig tilläggstavla upp under det triangelformiga lystringsmärket.

Tilläggstavlans utseende framgår av bilaga 9.

Beslut om inskränkning av signalgivningen fattas av bansektionsföreståndaren, i fråga om vägkorsning efter samråd med vederbörande väginressenter. Ändringar i signalgivning, som kan beröra allmänheten, skall bekantgöras genom annons i ortspressen enligt bansektionsföreståndarens bedömande.

Rektangel-
formigt
lystrings-
märke

6. Rektangelformigt lystringsmärke sätts upp enligt säok till § 14: 1 c.

7. Bilaga 9 visar tavlans utseende och placering i förhållande till spårmit.

F. Skredvarningsmärke

10: 1. Skredvarningsmärke sätts upp enligt säo § 10: 11.

2. Bilaga 10 visar märkets utseende och placering i förhållande till spårmit.

G. Hinderpåle, hindermärke och spårspärr

11: 1. För att ange gräns för hinderfri längd på spår används hinderpåle eller hindermärke.

2. Bilaga 11 visar pålens och märkets utseende och placering.

Utseende,
placering

3. Hinderpåle eller hindermärke mellan två anslutande eller korsande tågspår samt mellan tågspår och sidospår skall placeras enligt tabell 1.

Tabell 1

Spårvidd på		Pålen eller märket placeras där avståndet mellan spårens mittlinje är m
ena spåret mm	andra spåret mm	
1.435	1.435	3,92
1.435	1.067	3,70
1.435	891	3,60
1.067	1.067	3,40
1.067	891	3,35
891	891	3,25

Hinderpåle eller hindermärke mellan två anslutande eller korsande sidospår skall placeras enligt tabell 2.

Tabell 2

Spårvidd		Pålen eller märket placeras där avståndet mellan spårens mittlinje är m
ena spåret mm	andra spåret mm	
1.435	1.435	3,50
1.435	1.067	3,20
1.435	891	3,15
1.067	1.067	2,90
1.067	891	2,85
891	891	2,80

Placeringen av pålen eller märket enligt ovanstående två tabeller avser normal placering vid trafik med vagnar, som är konstruerade för den angivna spårvidden.

4. Vid smalspåriga linjer, där normalspåriga vagnar framförs på Hinderpålar vid överföringsvagnar, sätts vid vissa spår även särskilda hinderpålar ut överförings- trafik (typ 2, bilaga 11) enligt normerna för normalspår. Bansektionsföre-

ståndaren och trafiksektionsföreståndaren bestämmer gemensamt vilka spår som skall förses med dessa extra pålar.

5. Vid anslutning eller korsning mellan två treskenspår eller mellan treskenspår och vanligt spår skall hinderpålen placeras enligt föreskrifterna för största spårvidden.

6. Hinderpålar eller hindermärken skall sättas upp endast i de fall då de anses nödvändiga för ett riktigt bedömande av gränsen för hinderfritt spår. I sådana fall gäller som allmän regel, att hinderpålar eller hindermärken skall sättas upp mellan två tågspår samt mellan tågspår och andra spår, om spårs hinderfria längd ej markeras genom dvärgsignal, spårspärrsignal eller spårspärr eller då avvisande växel inte finns. Bilaga 11 visar schematiska planer för placering av hinderpålar eller hindermärken enligt denna föreskrift.

På mindre driftplatser behöver inte hinderpålar eller hindermärken sättas upp om bansektionsföreståndaren och trafiksektionsföreståndaren anser, att tågrörelsen inte gör det nödvändigt att utmärka spårs hinderfria längd.

Hindermärke bör endast i undantagsfall användas i stället för hinderpåle.

Spårspärr

7. Spårspärr placeras med hänsyn till vagnsgavlarnas utskjutning framför hjulen vid såväl normalspår som smalspår på ett minsta avstånd av 2,5 m innanför det ställe, där hinderpåle eller hindermärke enligt ovan skulle placeras.

H. Lutningsvisare

12: 1. Vid vissa brytpunkter i spåret sätts på normalspårslinjer lutningsvisare upp till ledning för lokpersonalen.

På smalspårslinjer sätts lutningsvisare upp endast där bansektionsföreståndaren i samråd med maskinsektionsföreståndaren anser det nödvändigt.

Utseende,
placering

2. Bilaga 12 visar lutningsvisarens utseende och placering.

3. Lutningsvisare skall placeras i början (begynnelsevisare) och i slutet (slutvisare) av en lutning. Om placeringen av slutvisare för en lutning och begynnelseviseare för en annan lutning sammanfaller skall inte slutvisare sättas upp.

På begynnelsevisearens vänstra vinge sett i farriktningen anges lutningen i promille (hela tal) följt av promilletecken. På högra vingen anges lutningens längd i meter (avrundat tal). Lutningens karaktär (medlut eller motlut) skall framgå av vänstra visarvingens lutning räknat från stolpen. Slutvisaren skall vara blank.

4. Av tabell 3 framgår vilka lutningar, som skall markeras och hur markeringen skall utföras.

Tabell 3. Lutningsmarkering

Lutning ‰	Längd minst m	Markering på	
		vänstra vingen	högra vingen
5	2.000	promilletalet på lutande vinge	längden, avrundad till jämnt 100-tal meter
6—7	1.500	— » —	— » —
8—9	1.000	— » —	— » —
10	500	— » —	längden, avrundad till jämnt 50-tal meter
över 10	300	— » —	— » —

5. Lutningar under 5 ‰ samt lutningar med kortare längd än vad som anges i tabell 3 markeras ej.

6. Flera korta lutningar och horisontalplan kan sammanslås och markeras som en lutning. Härvid anges *medellutningen* för sträckan. Detta skall dock inte göras vid väsentligt skilda lutningar.

7. Om bansektionsföreståndaren i samråd med maskinsektionsföreståndaren anser det nödvändigt får lutningsvisare sättas upp även i andra fall än vad som sagts ovan.

13 — 19. (Reservnummer)

III. Kurvmarkering

A. Radietavla och rampmärke

20: 1. Radietavla och rampmärke sätts upp i tågspår, dock ej i sidotågväg.

2. Radietavla sätts upp i cirkulär kurvdelns ändpunkter. Angränsande cirkulära kurvdelar med samma rälsförhöjning betraktas härvid som en kurvdel.

3. Rampmärke sätts upp i rälsförhöjningsramps ändpunkter. Rampmärke behövs dock ej i rampens övre ändpunkt, då radietavla skall sättas upp i denna punkt enligt 20: 1.

4. Blank radietavla sätts upp i övergångskurvas yttre ändpunkt, då rälsförhöjning saknas och i de undantagsfall, då övergångskurvas yttre ändpunkt ej sammanfaller med rampens yttre ändpunkt.

5. Radietavla skall ange radiens storlek i avrundade värden enligt tabell 4.

Tabell 4. Text på radietavla

Radieområde (m)	Text på radie- tavla	Radieområde (m)	Text på radie- tavla	Radieområde (m)	Text på radie- tavla
100—125	125	588— 645	600	1.455— 1.551	1.500
126—152	150	646— 678	650	1.552— 1.648	1.600
153—180	175	679— 705	700	1.649— 1.745	1.700
181—209	200	706— 767	750	1.746— 1.939	1.800
210—237	225	768— 833	800	1.940— 2.424	2.000
238—265	250	834— 872	850	2.425— 2.909	2.500
266—292	275	873— 901	900	2.910— 3.879	3.000
293—317	300	902— 971	950	3.880— 4.849	4.000
318—341	325	972—1.045	1.000	4.850— 5.819	5.000
342—385	350	1.046—1.066	1.050	5.820— 7.759	6.000
386—431	400	1.067—1.121	1.100	7.760— 9.699	8.000
432—481	450	1.122—1.199	1.150	9.700—14.540	10.000
482—533	500	1.200—1.260	1.200	14.550—19.300	15.000
534—587	550	1.261—1.357	1.300	19.400—40.000	20.000
		1.358—1.454	1.400	50.000—rakspår	

6. Radietavla och rampmärke placeras på samma sida om spåret som kilometertavlorna.
7. Radietavla placeras vinkelrätt mot spåret med texten vänd *från* kurvans cirkulära del.
8. Rampmärke placeras med den tillplattade delen vinkelrätt mot spåret.
9. Bilaga 13 visar radietavlans och rampmärkets utseende och placering.

B. Rälsförhöjningsskylt

21: 1. Rälsförhöjningsskylt sätts ut för att punktvis ange avsedd rälsförhöjning i tågspårs rälsförhöjningsramp.

2. Bilaga 14 visar skyltens utseende och placering. Texten skall vara vänd för avläsning i längdmätningens riktning och skyltarna skall spikas fast på närmaste sliper ca 30 cm innanför den högsta rälen.

3. Där kurvas sth är över 90 km/tim, sätts skyltarna ut med höjdintervallet 5 mm.

Där kurvas sth är högst 90 km/tim, sätts skyltarna ut med höjdintervallet 10 mm, som dock minskas till 5 mm, om avståndet mellan skyltarna skulle bli mer än 15 m.

Avståndet mellan skyltarna beräknas enligt exemplet i bilaga 14.

4. Två noll-brickor sätts ut vid den punkt i korsande ramper, där rälerna skall ligga lika högt, en innanför vardera rälen.

22 — 24. (Reservnummer)

IV. Gränsmarkering

A. Gränstavla och gränstolpe

- 25:** 1. Gräns för banmästaravdelning utmärks med gränstavla. Gränstavla
2. Bilaga 15 visar tavlans utseende och placering. Banmästaravdelningens nummer målas på den sida, som är vänd mot avdelningen.
3. Gräns för banvaktssträcka markeras med vitmålad stolpe. Gränstolpe

B. Gränsmärke

- 26:** 1. Gränsmärke bör endast sättas upp i samband med lantmäteri- eller mättningsförrättning genom förrättningsmans försorg.
2. Som gränsmärke skall helst användas:
a) *Råsten (rn)* enligt bilaga 16 eller
b) *Borrhål med dubb i jordfast sten (ds)* eller
c) *I berg (db)*, varvid borrhålet skall omges av ett inhugget kvadratisk märke med omkring 1 dm sida.
3. Dessutom kan följande gränsmärken användas:
a) *Järnrör eller järnstång, ingjutna i sten- eller betongblock (rg resp js)* i gräns för fastighet, som är avsedd för bostadsändamål, industrianläggning e d. Dessa märken kan även användas då råsten inte kan anskaffas utan avsevärda kostnader, dock inte för markering i skogsmark,
b) *Järnrör utan gjutning (rm)*, dock endast i undantagsfall. Röret skall vara förankrat på betryggande sätt,
c) *Glaserat rör (gr)* dock bara på markägarens uttryckliga begäran och då annat märke skulle vara hindrande för jordbruket samt
d) *Träpåle (tp)*, dock inte som märke i gränslinjes brytningspunkt i annat fall än då marken är så sank, att det blir svårt att ordna säkert underlag för annat gränsmärke.

27 — 29. (Reservnummer)

V. Förbuds- och varningsskyltar

A. Skylt med förbud för allmänheten att beträda spårområde

30: 1. Vid plattformsäндar, gångvägar på bangårdar och på andra platser inom statens järnvägars bangårdsområden, som allmänheten under inga förhållanden får beträda, skall skyltar med förbud att beträda området sättas upp.

Text: »Vid laga ansvar förbjudet att beträda spårområdet. Överträdelse kan medföra livsfara». Se bantekniska byråns ritning E 21586.

2. Vid gångvägar över bangårdar, där allmänheten tillåts passera på egen risk, skall skyltar med följande text sättas upp.

»Beträdes järnvägens område sker detta helt på den passerandes egen risk. Fara för överkörning.» Se bantekniska byråns ritning E 21585 (fdnr 70 36 210). Cykelåkning bör ej tillåtas på dessa gångvägar. Där gångkors, gångfällor o d ej kan anordnas för att förhindra cykelåkning fästs omedelbart under skylten en mindre skylt med texten »Cykelåkning förbjuden». Se bantekniska byråns ritning E 21585 (fdnr 70 36 210).

Se i övrigt bantekniska byråns »Riktlinjer för skyltning inom SJ stationsområden».

B. Märkning av fasta föremål inom visst avstånd från spårmitt

31: 1. Vid driftplatser med spårssystem eller på platser, där växlingsrörelser i regel förekommer, skall fasta föremål som telefonstolpar, husbyggnader m m märkas enligt bilaga 17 när de befinner sig inom de i tabell 5 angivna avstånden.

2. På byggnader eller andra föremål med viss utsträckning i spårriktningen märks endast hörnen.

3. Vid märkning av föremål i kurva skall hänsyn tagas till utvidgning av normalsektionen enligt särtryck 330 N.

Märkningen skall underhållas väl.

Tabell 5

Spårvidd mm	Avstånd från spårmitt m	Höjd över r ö k m
1.435	2,60	1,12—3,44
1.067	2,30	1,04—3,30
891	2,25	0,90—3,20

I vissa fall kan det vara lämpligt att anordna en förvarning enligt bilaga 17.

C. Varningsskylt vid lutande bangård

32: 1. På station eller lastplats med lutning inne på eller strax utanför bangården (lastplatsen) skall enligt säok till § 35:8—9 en eller flera varningsskyltar sättas upp.

2. Bansektionsföreståndaren bestämmer i samråd med trafiksektionsföreståndaren skyltningens omfattning.

3. Bilaga 19 visar skyltens utseende.

33 — 34. (Reservnummer)

VI. Namnskyltar

A. Stationsnamnskylt

35: 1. Namnskylt vid station skall sättas upp så, att den resande kan läsa stationsnamnet, dels då tåget passerar med full hastighet, dels då tåget gör uppehåll på stationen.

2. Skyltarna kan därför vara placerade på stationshuset, på platt-Placering formstak, på mellanplattform och vid infartsspåren till stationen. I det sista fallet skall skyltarna sättas upp på båda sidor om spåren och på sådant avstånd från dessa, att de kan läsas från tåget när detta passerar. De bör vara placerade på ett avstånd av 100—300 m utanför bangårdens yttersta växlar.

3. Anvisningar för skyltningens omfattning och utförande lämnas i Omfatt- bantekniska byråns »Riktlinjer för skyltning inom SJ stationsområden». ning

B. Skylt för busshållplats

36: 1. Vid varje busshållplats sätts namnskylt och tidtabell upp. Tav- lans och tidtabellshållarens utseende framgår av bantekniska byråns »Riktlinjer för skyltning inom SJ stationsområden».

Busshållplatsens namn målas på skylten under orden »Hållplats».

2. Skylten kan rekvireras på bl 774.10. Hållplatsens namn skall anges Rekvission på rekvissionen.

Skylt med skylthållare: fdnr 70 05 150. Lös skylt: fdnr 70 05 230.

Rörstolpe med tidtabellshållare: fdnr 70 05 200.

3. Tidtabellen klistras upp på hållarens träfiberskiva och bestrykes med gelatinlösning e d varefter omslaget fernissas. Dubbla uppsättningar av träfiberskivor skall finnas, så att vid tidtabellsändring de nya tiderna i förväg kan klistras upp på disponibla skivor.

C. Tavla för landskapsgräns

37: 1. Där banan korsar gränsen mellan olika landskap skall land- skapstavlor sättas upp.

2. Tavlorna placeras på båda sidor om banan parallellt med spåret Placering och på lämpligt avstånd från detta.

Där gränsen är belägen i vattendrag och tavlorna inte kan placeras i detta bör de sättas upp på stränderna.

Utform-
ning

3. Tavlornas utformning beskrivs närmare i bantekniska byråns »Riktlinjer för skyltning inom SJ stationsområden».

D. Tavla vid större älv och vattendrag

38: 1. Vid större älv och vattendrag kan tavlor med älvens eller vattendragets namn sättas upp.

2. De placeras på stränderna på båda sidor om banan och på sådant avstånd från spåret att de lätt kan läsas från tåget när detta passerar.

Utform-
ning

3. Tavlornas utformning beskrivs närmare i bantekniska byråns »Riktlinjer för skyltning inom SJ stationsområden».

39 — 44. (Reservnummer)